

Μια γρήγορη ματιά στο μηχανισμό των Αντικυθήρων

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

[antikethyra_mechanism_tygy.640](#)

Η ιστορία και η σχεδίαση του αρχαίου αναλογικού υπολογιστή συναρπάζουν.

Ο μηχανισμός των Αντικυθήρων αποτέλεσε για αρκετά χρόνια ένα από τα μεγαλύτερα αρχαιολογικά μυστήρια. Εντυπωσιάζει όχι μόνο ο ίδιος, ως κατασκευή, αλλά και η ιστορία της ανακάλυψής του. Με αφορμή τις πρόσφατες ανακοινώσεις της Ομάδας Μελέτης του Μηχανισμού των Αντικυθήρων, που κατάφερε να λύσει αρκετά από τα αινίγματα του μηχανισμού, θα επιχειρήσουμε παρακάτω μια σύντομη αναφορά στο τεχνούργημα και την ιστορία του.

Η ιστορία εν συντομία

Ο μηχανισμός των Αντικυθήρων ανακαλύφθηκε το 1900 σχεδόν συμπτωματικά, καθώς ο πλοίαρχος Δημήτρης Κοντός, θέλοντας να βρει προσωρινά καταφύγιο από μια ισχυρή καταιγίδα, αποφάσισε να οδηγήσει το σφουγγαράδικο σκάφος του στα Αντικύθηρα. Το πλήρωμα αποφάσισε στη συνέχεια να εξερευνήσει το βυθό της περιοχής. Προς έκπληξή τους βέβαια, αντί για σφουγγάρια, οι δύτες αντίκρισαν, σε βάθος περίπου 50 μέτρων, ένα αρχαίο ναυάγιο. Διασκορπισμένοι γύρω του, βρίσκονταν δεκάδες αρχαιολογικοί θησαυροί, όπως αγάλματα, νομίσματα και πήλινα σκεύη. Σύντομα η κυβέρνηση ενημερώθηκε και προγραμματίστηκε η αρχαιολογική έρευνα στο σημείο.

Μεταξύ των ευρημάτων που ανελκύστηκαν από τον πυθμένα, ήταν και ο μηχανισμός των Αντικυθήρων, που βέβαια τότε ήταν μια άμορφη μάζα από σκουριασμένο μέταλλο και σάπιο ξύλο. Ακριβώς λόγω της εμφάνισής του, αποθηκεύτηκε στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας, χωρίς να του δοθεί περισσότερη προσοχή. Το 1902, ο Βαλέριος Στάης, που τότε ήταν Υπουργός Παιδείας, πρότεινε ότι η κατασκευή αποτελεί κάποιου τύπου αρχαιοελληνικό αστρονομικό όργανο. Πολλοί σύγχρονοί του απέρριψαν πάντως τη συγκεκριμένη θεωρία, χρησιμοποιώντας το επιχείρημα ότι οι αρχαίοι Έλληνες δεν διέθεταν την τεχνογνωσία για να κατασκευάσουν κάτι τόσο περίπλοκο.

Αρκετά χρόνια αργότερα, ο αρχαίος αστρολάβος και τα διάφορα θραύσματα του μελετήθηκαν λεπτομερώς από άλλους επιστήμονες, όπως τους Derek de Solla Price και Χαράλαμπο Καράκαλο, που εξήγησαν εν μέρει τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος, αποδεικνύοντας ότι πράγματι πρόκειται για ένα εργαλείο αστρονομίας. Οι διάφορες επιγραφές και τα σύμβολα στην επιφάνεια του μηχανισμού δεν άφηναν άλλωστε περιθώρια παρερμηνείας, αφού σχετίζονται άμεσα με τα γνωστά κατά την Ελληνιστική περίοδο ουράνια σώματα, τους αστερισμούς του ζωδιακού κύκλου, αλλά και μεθόδους μέτρησης του χρόνου, είτε βάσει του αιγυπτιακού ημερολογίου, είτε του αντίστοιχου ελληνικού.

Μα πως λειτουργούσε;

Η τεχνοτροπία κατασκευής του μηχανισμού των Αντικυθήρων εντυπωσιάζει την διεθνή επιστημονική κοινότητα. Ο αναλογικός υπολογιστής βασίζεται σε ένα πολύπλοκο σύστημα με περισσότερα από 30 γρανάζια, πολλά από τα οποία μάλιστα έχουν χαρακτηριστικά μικρό μέγεθος.

Εκτιμάται ότι λειτουργούσε ως εξής: αρχικά ο χρήστης εισήγαγε κάποια ημερομηνία, μέσω ενός ειδικού μηχανικού δείκτη. Στη συνέχεια, περιστρέφοντας ένα μοχλό, ενεργοποιούσε το σύστημα, που υπολόγιζε με αρκετά μεγάλη ακρίβεια τις πλανητικές θέσεις και τη φάση της σελήνης για τη δεδομένη ημερομηνία, ενώ μπορούσε να αποδώσει κι άλλες πληροφορίες, όπως, για παράδειγμα, το πότε θα γίνονταν οι επόμενες Ολυμπιάδες.

Πάντως, παρά τα όσα κατά καιρούς έχουν γραφτεί, η επίσημη τοποθέτηση αρκετών επιστημόνων είναι ότι ο μηχανισμός, σε καμία περίπτωση δεν είναι απόλυτα ακριβής στις προβλέψεις του σχετικά με την κίνηση των ουράνιων σωμάτων. Έχει σχεδιαστεί βάσει των αστρονομικών θεωριών που επικρατούσαν κατά την Ελληνιστική περίοδο, οι οποίες αν και προηγμένες για την εποχή τους, παρέμεναν ελλειπείς. Επιπλέον, ορισμένοι επιστήμονες αμφισβητούν και τη μηχανική ακρίβεια της κίνησης των γραναζιών, αφού όντας χειροποίητα ήταν

λογικό να “χάνουν”.

Πηγή: gr.pcmag.com